

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Prismaskolan

Läsår 2023/2024

Antagen
Mariestad
2023-10-31

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Prismaskolan
Datum för antagande:	2023-10-31
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Prismaskolan
Giltighetstid:	2023-2024
Tidpunkt för aktualisering:	Hösttermin 2023
Dokumentansvarig	Rektor

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- **Plan**
Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehåll

1. Inledning.....	5
1.1. Syfte.....	5
1.2. Ansvar.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	6
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	6
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	6
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	7
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	8
3.1 Metod/kartläggning	8
3.2 Kränkande behandling	9
3.3 Sexuella trakasserier	9
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	10
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	13
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	15
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	15
4.2 Medarbetares delaktighet.....	15
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	15
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	16
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	16
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	16
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	18
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	19
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	19
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	19
6. Referenser	20
7. Bilagor	21
7.1 Definitioner.....	21

7.2 Lagstiftning och styrdokument	22
7.3 Anmälningsskyldighet	24

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Prismaskolans plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevens lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevens trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor på Prismaskolan ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Prismaskolan	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Prismaledaraktiviteter anordnas under raster.	Ja
Gemensamma ordningsregler.	Ja
Vuxentäthet och närvaro under raster, i korridorer och andra öppna ytor.	Ja
Språkbruket på skolan- fortsätta belysa det som vi vill höra, de positiva orden och gesterna vi gör mot varandra.	Ja
Arbete kring trygghet och studiero på enheten.	Ja
Rastvärdsscheman för personal på skolan.	Ja
Regler och förhållningssätt.	Ja
Information till all personal om t.ex. anmälningsskyldighet, kränkingsärendegång, loggboksskrivande samt frånvarotrappan till all personal.	Ja
Plan för övergångar mellan årskurser inom Prismaskolan.	Ja

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Under året som gått har det gjorts 67 anmälningar angående befarade kränkningar. Många av ärendena (36,7%) rör fysiska kränkningar och de övriga ärendena är av verbal karaktär (22,5%) psykosociala (24,49%)

Händelserna sker främst under raster, i mellanrum och på fritidstid och de sker då främst på skolgården, i korridorer eller i idrottshallen

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

All personal är förtrogen med hur kränkingsärenden ska hanteras i Draftit och det vi ser för lå 22/23 är att lågstadiet har de flesta ärendena. Pedagogerna har återkommande jobbat med normer och värden så som kompisrelationer och värdegrundsfrågor i klassrummet.

Främst sker incidenter på skolgården samt i korridorerna utanför klassrummen. Pedagogerna och EHT finns närvarande vid mellanrummen. Eleverna är förtrogna med vad som förväntas av dem på morgonen och efter rast. I klassrummen finns lugna aktiviteter med tydlig struktur som förebygger trygghet och studiero.

Vissa rastaktiviteter skapar en "hård" miljö med tufft språkbruk och konflikter vad gäller regler. Hög närvaro från vuxna har satts in för att förhindra kränkningar och konflikter.

Styrda aktiviteter/lekar med hjälp av vuxna är positivt, samtidigt som vi ska fostra eleverna att hantera den fria leken och meningsskiljaktigheter som kommer att uppstå. Arbetet blir således fortsatt att fokusera goda relationer och arbeta främjande för att eleverna ska skapa en bra kamratkultur. Där har förstelärare ett särskilt riktat uppdrag för lå 22-24, att leda ett utvecklingsarbete med fokus på värdegrundsfrågor och metoder för att skapa goda relationer på hela enheten.

Eleverna har bland annat setts i faddergrupper och vänskapsgrupper. Syftet har varit att träffas över stadier för att skapa fler trygga relationer på enheten. Arbetet har skett i olika aktiviteter både ur ett lärande perspektiv och socialt perspektiv.

Slutet av läsår 22/23 gjordes ett studiebesök på en skola i Karlstad för att få än mer inspiration för att förbättra våra raster. Ytterligare ett fortsatt viktigt arbete blir därför att sätta än mer fokus på rastaktiviteter, dels genom att engagera eleverna än mer i form av våra Prismaledare och genom att utöka deras tid på rasterna i veckan, samt dels genom ett riktat uppdrag till fritidspedagog att utveckla en tydligare struktur kring rasterna.

Enligt statistiken sker de flesta konflikter/kränkningar på raster, därför är det fortsatta arbete kring elevernas raster viktigt.

Vi har även detta läsår fortsatt att följa upp elevernas upplevelse av trygghet med hjälp av trivselenkäter, trygghetsvandringar och samtal på mentorstid samt vid utvecklingssamtal. Vi har sett till att trygga miljöer som eleverna har känt varit otrygga med vuxennärvaro och vi har ett väl utarbetat rastvärdsschema för att hjälpa eleverna i de fria aktiviteterna och pedagogerna har regelbundet lyft ordningsregler och kamratskap för att skapa ett positivt klimat på skolan.

Tidigare år har kränkingsanmälningar i stort sett endast utretts av socialpedagog på Prismaskolan. Då mentor och övrig personal är viktiga personer runtelevan, är det viktigt att mentor är väl insatt i planen. Ny rutin har tagits fram för att förtydliga gången i arbetet. Vi ser att vi än mer behöver förtydliga vad som ingår i uppdraget. Hur rutinen ska arbetas med behöver lyftas igen, så den blir säker för personalen att använda. Här är kränkingsanmälningar och dessa utreds skyndsamt med gott resultat, vilket också tryggar eleverna.

Vi behöver fortsätta att utveckla arbetet med klassöverskridande aktiviteter, både vad gäller pedagogers delaktighet i olika klasser och fadderskap bland elevgrupper. Det fortsatta värdegrundsarbetet ska leda till att ett årshjul utarbetas i kvalitetsverktyget för främjande och förebyggande aktiviteter i samtliga årskurser F - 6.

Vi fortsätter att följa kommunens plan för övergångar mellan stadier och skolor. Dock ser vi att övergångarna inom enheten behöver än mer struktureras och systematiseras och en tydlig plan med bestämda datum för överlämningar mellan årskurser utarbetas. Viktigt här är också att planera för överlämningar på fritids, när elever byter pedagoger.

Kompetensutveckling på enheten för kommande läsår leds av förstelärare där enheten arbetar med fokus på att bygga trygga relationer, värdegrund och kooperativt lärande för en ökad måluppfyllelse bland eleverna. Det kooperativa lärandet som undervisningsmetod tror vi också kommer att ge positiva förutsättningar för relationskapandet elever emellan, både på skoltid och fritidstid.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Vår analys av risker bygger på de enkäter våra elever och vårdnadshavare svarar på, t.ex. trivselenkäten samt elevrådets/fritidsrådets analys i slutet av läsåret och trygghetsvandringarna som genomförs på skolan. Synpunkter tas också tillvara vid olika samtal, som till exempel regelbundna utvecklingssamtal men också i löpande dialog med vårdnadshavare. Elevhälsopersonal har fortsatt gjort observationer och kartläggningar av undervisningsmoment och rast situationer som också är en grund för vår kartläggning och analys. Diskussioner i personalgruppen och riktade frågeställningar till arbetslag är även det en viktig metod för att få syn på risker och hinder.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p>Många elever som möts och förflyttar sig tillsammans på friare ytor, som exempelvis korridorer eller ytor på skolgården där vuxna inte alltid finns lika nära.</p> <p>Förflyttningar mellan olika byggnader (till exempel fritidsavdelning Diamantens förflyttning efter skoltid) kan leda till väntetid i elevgruppen.</p>	<p>Även under läsåret 22/23 ser vi att det fortsatt är utmanande för elever vad gäller det sociala samspelet i ett större sammanhang. Vi behöver fortsatt trygga upp med vuxennärvaro i de former vi redan gör, men också arbeta förebyggande genom att träna eleverna i strategier för att kunna vara tillsammans på ett bra sätt.</p>
<p>En vuxen kan kränka en elev eller en kollega.</p>	<p>I trängda eller stressade situationer kan en vuxen kränka en elev eller kollega, men under det gångna läsåret har vi inte haft någon kränkning kopplat till detta.</p>
<p>Sociala medier – nya former av samspel, fritidshändelser följer med till skolan.</p>	<p>Vi ser att sociala medier är en arena där kränkningar kan ske. Dessa sker utanför skoltid, men får i vissa fall tas om hand om och utredas av skolan. Under lå 22/23 har dessa anmälda kränkningar minskat.</p>

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p>Anspelningar eller rena trakasserier av sexuell art kan ske till exempel i omklädningsrum eller mer stängda utrymmen.</p>	<p>Under läsåret har vi haft enstaka kränkingsärenden som rör sexuella trakasserier. Vi behöver dock vara fortsatt vaksamma på språkbruk och aktiviteter som rör detta område både under lektioner och på fritidstid.</p> <p>Omklädningsrummen är fortsatt ett riskområde och vi behöver schemalägga vuxna som kan finnas där.</p>

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Kön</i></p> <p>1, Upplevda skillnader i förhållningssätt beroende på kön</p> <p>2, Upplevda skillnader i undervisningens utformning beroende på kön</p> <p>3, Upplevda skillnader i bedömningar och betygsättningar beroende på kön</p> <p>4, Uppdelningar under lektionsmoment eller fritidsaktiviteter</p>	<p>1–4, Det har inte framkommit några fall där en elev känner sig diskriminerad på grund av sitt kön. En medvetenhet kring detta är viktigt att ha för alla i sitt agerande och att till exempel bedömningar görs utifrån ett könsneutralt perspektiv.</p> <p>Förstelärare leder arbete kring normer och värden, vi tror det har effekt på färre kränkningar inom området.</p>
<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Könsöverskridande identitetsutövande kan försvåras i till exempel omklädningsrumssituationer, toaletter och olika lektionsmoment.</p>	<p>Våra elever har låg ålder, vi pratar ofta med eleverna om olikheter och det finns i dagsläget ett fåtal elever på skolan som faller inom ramen för könsöverskridande identitet. Dessa elever har till exempel möjlighet att byta om och duscha i eget rum om eleven önskar.</p>
<p><i>Etnisk tillhörighet</i></p> <p>1, Verbala uttryck från andra elever angående etniskt ursprung.</p> <p>2, Genom att prata ett annat modersmål kan andra elever känna sig utanför.</p> <p>3, Alla våra elever får studiehandledning på sitt modersmål om behov finns. Det är ibland svårt att ha möten som kan tolkas på plats eller via telefon då tolkar på vissa språk är mycket svåra att få tag i.</p>	<p>1, På skolan använder elever ibland uttryck angående etniskt ursprung i negativ bemärkelse. Det är viktigt att fortsatt arbeta förebyggande och bemöta och från vuxenhåll aktivt stoppa ett sådant språkbruk då detta kan upplevas stötande eller kränkande.</p> <p>2, Vi ser positivt till att eleverna utvecklar många språk och att finnas i språkliga miljöer men ett annat samtalsspråk i sociala samspelesituationer kan också utesluta andra elever eller vuxna på ett icke önskvärt sätt.</p>

	<p>3, Att tillgången till studiehandledare och tolkar inte alltid överensstämmer med våra behov är inget unikt för Prismaskolan. För vissa språk finns bara en tolk i hela regionen och det gör att möten måste bokas lång tid i förväg. Vid akuta situationer kan det då vara svårt att få tillgång till tolkar.</p>
<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>1, Religiösa aktiviteter som till exempel faste-perioder eller bön kan vara svåra att fullt ut genomföra utifrån skolans organisation och schemaläggning</p> <p>2, Verbala uttryck från andra elever angående religiös övertygelse</p>	<p>1, På skolan har vi haft elever som har valt att fasta under Ramadan. Då våra skolaktiviteter inte anpassas för denna period kan det vara svårt att t.ex. förena fasta och friidrottsdag eller annan fysisk aktivitet under varma dagar. Detta kan göra att det för den enskilde är svårt att utföra dessa aktiviteter och en dialog med vårdnadshavare är viktigt i dessa fall.</p> <p>2, På skolan använder elever ibland uttryck angående religiös övertygelse i negativ bemärkelse. Det är fortsatt viktigt att arbeta förebyggande, bemöta och från vuxenhåll aktivt stoppa ett sådant språkbruk då detta kan upplevas stötande eller kränkande.</p>
<p><i>Funktionsnedsättning</i></p> <p>1, Skolans undervisningslokaler gör det svårt för vissa grupper att inkluderas.</p> <p>2, Skolans undervisning är inte tillrättalagd för att möta alla elevers behov.</p> <p>3, Medverkan i undervisningsmoment på annan plats möjliggörs inte på grund av otillgänglig miljö eller fortskaffningsmedel.</p>	<p>1, Våra lokaler är anpassade till olika funktionsvariationer men vi ser att den öppna planlösningen i navet kan vara svår när det gäller t.ex. ljudnivåer vid en hörselnedsättning eller vid neuropsykiatriska funktionsvariationer.</p> <p>2, När det gäller att möta alla elever i undervisningen har vår skola kommit långt, men ser ett fortsatt behov kring förhållningssätt och inkludering när det kommer till elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer.</p>

	<p>3, Vid olika skolaktiviteter (utflykter, Luciafirande, skolavslutning, etc.) kan det vara svårt att hitta rätt anpassningar så att elever med till exempel med neuropsykiatriska funktionsvariationer helt kan vara delaktiga i alla moment.</p>
<p><i>Sexuell läggning</i></p> <p>1, Kommentarer och språkbruk som nedvärderar eller på annat sätt lägger en norm för sexuell läggning.</p> <p>2, Stereotipa bilder kring sexuell läggning i undervisningen eller läromedel kan förekomma.</p> <p>3, Osäkerhet från vuxenvärlden att möta elevers funderingar och tankar i frågor kring sexuell läggning.</p>	<p>1, Vad gäller språkbruk ser vi att elever använder nedvärderande ord vars innebörd de inte förstår och här behöver vuxna fortsatt markera olämpligheten i att använda orden och beroende på ålder/situation förklara varför. Det behövs också ett fortsatt förebyggande arbete.</p> <p>2, Vi arbetar vidare med detta område som till exempel under den kommungemensamma vecka 6 med rubriken ”Sex vecka sex”. Vi ser över att våra läromedel är uppdaterade i material för våra elevers åldrar.</p> <p>3, Osäkerhet hos vuxna hur man ska bemöta elevers frågor eller tankar kring ämnet kan finnas. Här kan kurator finnas med och stötta både vuxna och barn.</p> <p>1-3, Förstelärare leder arbete kring normer och värden, vi tror det har effekt på färre kränkningar inom området.</p>
<p><i>Ålder</i></p> <p>1, Utifrån att elever oavsett åldersgrupp är tillsammans på skolgården, kan diskriminering ske.</p>	<p>1, Personal på skolan behöver handleda äldre elever till att vara goda förebilder för de yngre barnen. Skojbråk är ej tillåtet.</p>

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Prismaskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Utökning av Prismaledaraktiviteter under raster.	Genomförs under hela läsåret fyra gånger/vecka på förmiddagsrasten from ht -23	Under tydlig ledning och guidning göra PL-ledarna delaktighet i rastaktiviteterna. Under tydlig ledning och guidning ge eleverna meningsfulla rastaktiviteter.	Prismaledare, fritidspedagoger
Uppstart av Lekotek	Startas upp ht 2023. Pågår under läsåret 23/24	Lekoteket bemannas av en vuxen och ibland elever under samtliga raster på skolan.	Fritidspedagog Socialpedagog
Fortsatt arbete med att bygga trygga relationer på enheten. Rasten ska vara meningsfull och skapa möjlighet till glädje och gemenskap.	Genomförs hela läsåret	Gemensamt utvecklingsarbete på enheten. Arbete med t. ex. vänskapsgrupper och faddergrupper, värdegrundsfrågor och relationsskapande. Årshjulas fram för värdegrundsaktiviteter i alla årskurser. Alla elever på skolan har rast samtidigt 9.30-10.00 varje dag.	Förstelärare, EHT, all personal
Gemensamma ordningsregler.	Efter klassråd och elevråd i september.	Alla elever engageras i att ta fram våra ordningsregler och arbeta för att de blir meningsfulla nog att följa samt förtydligar	Elever, mentorer, arbetslag, biträdande rektor, rektor

		gemensamma begrepp och förhållningsätt.	
Vuxentäthet och närvaro under raster, i korridorer och andra öppna ytor.	Schema följs och utvärderas kontinuerligt under hela läsåret.	Genom rast-, mat- och busschema. EHT förstärker i korridorer och klassrum för att trygga upp.	All personal
Planerade förebyggande åtgärder på Prismaskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Språkbruket på skolan.	Kontinuerligt under läsåret.	Belysa det som vi vill höra, de positiva orden och gesterna vi gör mot varandra. Språkbruk är något som tas upp i klasserna kontinuerligt samt i samband med att kränkingsärenden utreds.	Alla
Arbetet kring trygghet och studiero på enheten.	Kontinuerligt under läsåret. Mäts i elevenkäten.	Arbetet sker i respektive klass.	Alla
Rastvärdsschema för personal på skolan.	Under hela läsåret, med återkommande uppföljningar.	Riktade rast-, mat- och bussvärdsuppdrag och uppdrag i korridorer, vid förflyttningar samt vuxennärhet vid omklädningsrummen.	Rektor, biträdande rektor, socialpedagog, arbetslag
Regler och förhållningssätt.	Uppstarten i augusti och kontinuerligt arbete.	Gemensam träff för all personal där våra regler och förhållningssätt går igenom så att en samsyn finns, till exempel om diskrimineringsgrunderna.	Rektor, arbetslag
Information till all personal.	Uppstarten i augusti och kontinuerligt arbete.	Vid APT informeras all personal om t.ex. anmälningsskyldighet, kränkingsärendegång, loggboksskrivande/säkra	Rektor, EHT

		anteckningar samt frånvarotrappan.	
Plan för övergångar mellan årskurser inom Prismaskolan.	Vårterminen, innan skolavslutning	Plan för övergångar inom enheten skrivs och går igenom med personal vid APT, uppstart jan-24	Rektor, EHT, arbetslag

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Elevers delaktighet

I juni utvärderar elevrådet arbetet som varit under året och ringar in fortsatta fokusområden tillsammans med biträdande rektor och socialpedagog. Trygghetsvandringens och trivselenkätens resultat i uppstarten av höstterminen ligger också till grund för den nya planens fastställande. Ny plan lyfts i klasserna under november (olika beroende på ålder) för att se om områdena motsvarar de tankar eleverna har.

4.2 Medarbetares delaktighet

Personalen utvärderar planen under vårterminens slut och ser vilka områden som ska fortsatt vara i fokus för vårt arbete. Rektor tillsammans med biträdande rektor, socialpedagog och kurator upprättar en ny plan utifrån synpunkterna. Den nya planen diskuteras och det ges utrymme för synpunkter av personalen innan planen fastställs för nästa läsår av rektor.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Vårdnadshavare har möjlighet att framföra synpunkter på vårt pågående arbete löpande i olika sammanhang (t.ex. vid föräldramöte, utvecklingssamtal eller andra samtal med personal.) Den nya planen presenteras för vårdnadshavarna via Unikum i december.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Rektor är ytterst ansvarig för arbetet med att alla elever trivs och har en bra skolvardag. Biträdande rektor bistår rektor i arbetet med att upprätta plan, organisera för kartläggningar och analysarbete. Alla vuxna i verksamheten är skyldiga att agera enligt skollagen om vi ser något barn som far illa eller kränks. Vi följer nedanstående rutiner vid konflikt eller befarad kränkning/diskriminering.

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt	All personal som uppmärksammar konflikten
2.	Meddela barnens/elevs mentorer	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare)	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen i elevlogg/säkra anteckningar	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet i elevlogg	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	Den personal som ser händelsen eller får information av elev upprättar anmälan (all personal ansvarar)
2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentorer	Den personal som ser händelsen eller får information av elev informerar pedagog/mentor (all personal ansvarar)
3.	Informera muntligt i första hand berörda barns/elevs vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas. Information om ärendet delges och följs upp på EHT	Rektor, med delegation till socialpedagog
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Socialpedagog
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar i samråd med EHT	Rektor, pedagoger och EHT
8.	Samtal med berörda barn/elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser	Rektor, med delegation till socialpedagog
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor, pedagoger och EHT

10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör/sker återkommande så intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter	Rektor, pedagoger och EHT Skolsocial utredning? Pedagogisk utredning? Orosanmälan?

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) /elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor

8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera grundskolechef

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera grundskolechef

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

Informera rektor eller grundskolechef.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar

på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Utbildningsförvaltningen/Elevhälsa.